

Verslag Jubileumvergadering Zaans Erfgoed

Afgelopen jaar vierde het Zaanse erfgoed z'n 50^e verjaardag. Dat gebeurde met een druk bezochte expositie van de verenigingsgeschiedenis in De Bieb Zaandam in de Zaanse Chocoladefabriek en een feestelijke bijeenkomst van leden en genodigden van de vereniging Zaans Erfgoed op 29 oktober 2011 in de Maartenkerk, een rijksmonument van 1700 in het centrum van Zaandam. Ook werd het 65-jarig bestaan van de stichting Zaans Schoon herdacht.

Het was allemaal begonnen met het oprichten van de vereniging Vrienden van de Zaanse Schans, ter ondersteuning van de bouw van de Zaanse Schans., Twintig jaar later kwam daar de vereniging tot behoud van Monumenten van Bedrijf en Techniek Zaanstreek bij. Sinds 2004 zetten ze zich samen in voor historische bebouwing in de Zaanstreek.

Op de met vers zand bestrooide vloer van de bomvolle Maartenkerk schetste voorzitter Piet Oudega de werkwijze in de vereniging die al 50 jaar vruchten afwerpt. Elders op de site kunt u zijn toespraak lezen.

Aanrichter van dit alles was architect Jaap Schipper. Wanhopig over de kaalslag in de jaren vijftig bedacht hij het plan Zaanse Schans om iets van de karakteristieke houtbouw en padstructuur te behouden. en de vereniging Vrienden van de Zaanse Schans, om de bevolking daarbij te betrekken. In 1981 was Schipper ook de motor van de club die het behoud van het industriële erfgoed aantrok en zich er hard voor maakte. De vorig jaar zomer overleden Schipper vormde dan ook het middelpunt van een vijf weken durende tentoonstelling, met een collage van foto's over een aantal van zijn activiteiten.

In de Maartenkerk werd voor het eerst de Zaans Erfgoedprijs uitgereikt. Deze ging naar Frans Wytéma, wegens veelzijdige verdienste voor historische pak- en woonhuizen. Hij redde er heel wat van de sloop, liet (en laat nog) oude huizen restaureren en stond aan de wieg van

stichtingen, zoals Zaan & Dijk, Zaanse Pakhuizen en De Kalverpolder. Met de Elout Wytemastichting - vernoemd naar zijn overleden zoon - spant Wytema zich in om bijzondere, veelal Zaanse houtbouwpanen te restaureren of na demontage elders op te bouwen.

De afgelopen 40 jaar is hij ook bestuurlijk betrokken geweest bij verenigingen en stichtingen die zich inzetten voor cultuurbehoud. Daarvoor treedt hij regelmatig op als jurist, zoals bij pakhuis Wormerveer, waar het zelfs tot een rechtszaak kwam. Voor veel stichtingen is Frans Wytema aanspreekpunt naar de gemeente Zaanstad.

V.l.n.r. sprekers Sjoerd Soeters, architect van het Zaandamse centrumplan Inverdan, Anneke van Dok, oud Zaanse en voorzitter van de 100-jarige landelijke erfgoedvereniging Heemschut, Frans Wytema, winnaar eerste Zaanse Erfgoedprijs.

Daarnaast is Wytema liefhebber van klassieke muziek en historische muziekinstrumenten, zoals de piano forte. Een door hem zelf gerestaureerd exemplaar uit zijn verzameling heeft hij beschikbaar gesteld voor de muzieksalon van het Honig Breethuis in Zaandijk. Daarop worden geregeld concerten gegeven. Wytema onderhoudt daartoe contacten met jonge musici die ook regelmatig optreden tijdens huisconcertjes voor belangstellenden in zijn eigen muziekkamer.

Mart Pot kreeg een eervolle vermelding wegens jarenlange inzet voor de restauratie van het industriële monument Hollandia, onderdeel van de reeks rijstpakhuisen aan de Zaan in Wormer.

Door: Conny Scholtens

Foto's: Jolanda Hoogendoorn